

»Da, saj to je ravno, ker niso gladke!« V tistem delu vsake palčice, ki moli preko roba traka, so napravljene na enem koncu neznatne vdolbinice, na drugem pa je palčica nekoliko odebeljeno vzbočena in tvori nekak nos. Ob te nosove se podrgnejo jezdec, če jih, kakor je Verica poizkusila, stisnemo. Le pogledjte, kako strumno se uravnajo sami v posamezne presledke, če potegnemo ključavnico proti prednjemu delu; in kako lepo se pri potezanju nazaj zopet razkoračijo. Ali hočeš še ti poizkusiti, Verica?»

Stric Mate je ponudil zapiralo s čudežnimi jezdec in čudežno ključavnico svoji nečakinji.

»Ključavnica, skozi katero peljeta oba traka, ima v prerezu obliko lijaka. Široka odprtina lijaka pohrusta na sprednjem delu palčice in jih vodi ob stenah lijaka na-

prej. Oba traka sedaj ne tečeta več s ključavnico vodoravno, temveč sta na mestu, kjer stopijo palčice v zadnji del lijaka, nekoliko razmahnjena in izbočena. Če premikamo sedaj ključavnico proti sprednjemu delu, da odprtina lijaka počasi požira poedine jezdec, potem se palčice pri koncu lijaka lepo in umetno sprimejo: palčici enega traka sledi palčica drugega traka itd. Vedno položi ena palčica svoj nasek v vdolbino na spodnjo stran prejšnjega, ki stoji trdno na drugem traku, dokler niso vsi srečno skupaj. Teh jezdec sedaj brez pomoči čudežnega lijaka ne moremo potegniti narazen, ker ni nobenega prostora, da bi se izognili drug drugemu; tako tesno sedi ta drobna jeklena gospoda skupaj. S pomočjo ključavnice pa se lahko mirno ločijo drug od drugega, kakor se bom sedaj jaz od vas...« je rekel stric Mate in se poslovil.

Marija Jezernikova

Pastirček Janc s škratovo piščalko

Vso dolgo noč so plezali gozdni škratje na velikem pašniku za vasjo. Ko je jutrnji veter razgнал oblake in je šinila prva zora čez hrib, so zbežali v gozd, njihov godec pa je pozabil lepo belo piščalko pod košatim bezgom.

Prav na istem prostoru se je drugi dan senčil vaški pastirček Janc, ko je pasel svoje kravice. Zvečer je hotel zatrobiti na rog, da bi zbral čredo, a zagrabil je za škratovo piščal in zapiskal. Krave so ga le začudeno pogledale, a se niso zmenile za njegov poziv, neumorno so mulile sočno travo, da bi imele dovolj preževkovanja za dolgo noč.

Pastir je piskal. Iz gozdne teme so se plazile drobne postavice proti bezgu. Skrivalo so se v senci grmovja, skakale kakor kozlički čez jarke, plezale v goste vrhove dreves.

Kadar je Janc prenehal trobiti, so se ustavile, a ko je piščalko zopet nastavil, jih je vlekla nevidna sila proti košatemu bezgu, kjer je sedel Janc.

Pastirček je piskal in piskal, sam se je čudil tujim porednim napevom, ki jih je izvalil iz piščali, še bolj pa se je čudil plesu, ki so ga izvajali dolgobradi škratje. Skakali so kakor kozlički, poganjali so se na drevesa kakor veverice, vzpenjali so se v zrak kakor mušice v poletnih rojih, sukali so se v vrtoz glavih vrtincih in prevračali kozolce. Nenadno so skočili v krog, so sed se je postavil proti sosеду in začel se je boj posameznih dvojic. Skakala sta drug proti drugemu, kakor petelinčka, roki proti rokama, nogi proti nogama, z glavo proti glavi kakor na vrvci. Kadar se

je pastirčkova pesem malo pomirila, so se dvojice razklenile, a potem zopet pognale v močen sunek, da se je slišalo, kakor bi lomil kosti in rogovje. Pastirčku Jancu se je posrečil nov napev, ki je privabil iz gozdne tišine vladarja vseh škrafov, kralja Bogatina z zlato krono.

vo na rame in korakali v strnjeni vrsti proti gozdu.

Pastirček Janc je pa ubral divji napev. Škratje so se pognali kakor kozli v brezumen tek, zaklad se je stresel po zemlji. Tu je padla kronica, tam so zažvenketale na kamnu zapestnice, ali so se kotalili prsta-

Njegovi podložniki so se vrgli na tla, on pa je korakal med ležečimi vrstami in rekel: »Ali ste pozabili, da moramo prenesti zaklad naše kraljice v varnejše kraje? Glejte, da ga boste našli.«

Hitro so stekli škratje po majhne krampe in motike in iskali po tleh, kje bi zažvenketal zaklad. »Klenk, klenk« se je glasilo v tihi noči. Zablisknilo se je tu in tam kakor zlato in srebro. Pastirček ni nehal piskati, vendar pa je pozorno zasledoval početje malih rudokopov. »Zaklad«, so zavrisknili škratje, skočili k jami in zaplesali v ozko strnjem krogu okoli bogatega zaklada. Tu so se svetile zlate kronice, so se lesketale bogate zapestnice in dragoceni prstani.

»Dvignite ga!« je zapovedal kralj Bogatin. V hipu so si zadeli bogast-

ni, so se poveznile zlate kupice, so zarožljale verižice, so zapeli srebrni zvončki in zasijali biseri. — Pastirček je zapiskal še bolj divje. Škratje so zbežali v gozd, v travi pa se je lesketal izgubljeni zaklad.

Krave so že davnaj legle v travo in mirno prežvekovale. Pastirček je nabral poln košek dragocenosti in potem zaspal. Ko se je zbudil drugo jutro, je bil košek poln cvetja: zlatih kronic, srebrnih zvončkov, lesketajočih se čašic, cvetnih kit in ogrlic, na katerih so se svetili razni biseri. Škratove piščalke ni bilo nikjer.

Janc se je smejal sam sebi. Kosek pestrega cvetja je prodal v bližnjem mesu, za izkupiček pa si je kupil piščalko, ki sicer ni bila začarana kakor škratova, piskal pa je vseeno lepo nanjo.